

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ...

Το χωριό μας τον αιώνα που πέρασε

«Τι να σου στείλω ξένη μου, εκεί στα ξένα που 'σαι; Στείλε μου το κορμάκι σου σε μια φωτογραφία».

Η μετανάστευση προς Αθήνα, Αμερική, Γερμανία, Αυστραλία δεν άφησε «αλώβητο» το Ριζοβούνι, μια από τις μεγαλύτερες κοινότητες της Μικρής Λάκκας Σουλίου, οι οποίες συνιστούν τον Δήμο Θεσπρωτικού. Μαζί με τις περιόδους της εξορίας, του στρατού, της ομαλής κοινωνικής ζωής (γιορτές, δουλειά, πανηγύρια), συνθέτει το φωτογραφικό άλμπουμ ενός ολόκληρου χωριού, μια σειρά από στιγμιότυπα συλλογικής μνήμης που φυλάσσονται καλά στις καρδιές των Ριζοβουνιωτών.

Μέσα από τις φωτογραφίες αναδύονται βιώματα και ιστορίες αλληλοβοήθειας, χαράς, πόνου, ανάγκης, λύπης, σε εκκλησίες, γιορτές, στην ομαδική εργασία το 1960 ν' ανοιχτούν οι δρόμοι, σε γάμους, βαφτίσια, πανηγύρια... Ολα αυτά στο 250 σελίδων λεύκωμα που εξέδωσε ο Σύλλογος Γυναικών Ριζοβουνίου με τίτλο «Το χωριό μας τον αιώνα που πέρασε».

Στο προλογικό του σημείωμα, ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Γιάννης Παπακώστας σημειώνει: «Το 1971 το Ριζοβούνι απαρτιζόταν από 1.009 κατοίκους, το 1981 έπεσε στους 981, το 1991 στους 845 και το 2001 στους 784. Η εικόνα αυτή του φθίνοντος πληθυσμού απεικονίζεται και στον αριθμό των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου του χωριού μας. Για το 1913, έτος ίδρύσεως του σχολείου, δεν υπάρχουν αρχεία, το σχολικό έτος 1919-20 φοιτούσαν 78 μαθητές (μόνο άρρενες), το 1921 φοιτούσαν 88 μαθητές (άρρενες) και μια μαθήτρια, η Βασιλική Δαρδαμάνη, το 1929-30 φοιτούσαν 66 μαθητές, το 1944-45 φοιτούσαν 253 μαθητές, το 1950 φοιτούσαν 251 μαθητές, το 1960 φοιτούσαν 240 μαθητές, το 1970 φοιτούσαν 162 μαθητές, το 1980 φοιτούσαν 11 μαθητές, το 1990 φοιτούσαν 62 μαθητές, ενώ σήμερα (2009) ο αριθμός των μαθητών, όπου περιλαμβάνονται και μαθητές από τα όμορα χωριά ή οικισμούς Μελιανά, Παπαδάτες, Ζερβός και Γαλατάς, ανέρχεται μόλις στους 48!».

Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στις γυναίκες του Ριζοβουνίου, οι οποίες καμαρώνουν: «Η συλλογή αυτή θα θυμίζει σ' όλους πρόσωπα και καταστάσεις κι ίσως και να σας συγκινήσει, όπως συγκίνησε και εμάς καθώς τις συλλέγαμε, τις ξεχωρίζαμε και τις τοποθετούσαμε».

ΣΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ, Η Ευπόλυτη Αθλητική Ένωση Ριζοβουνίου

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΙΟΥΣΗΣ

Η Τουρκία σε ρόλο ελεύθερου καβαλάρη

«Η Δύση θα χάσει την Τουρκία», αναρωτιόταν σε πρόσφατο άρθρο της η γαλλική Le Monde. Η αλήθεια είναι ότι η χώρα με τον δεύτερο μεγαλύτερο στρατό του ΝΑΤΟ παίρνει ολοένα και μεγαλύτερες αποστάσεις από την Ουάσιγκτον, όπως έδειξε και η οξυτάτη αντίδραση του Ερντογάν για το Αρμενικό. Όπως είναι γνωστό, η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της αμερικανικής Βουλής υιοθέτησε με οριακή πλειοψηφία (23-22) τον χαρακτηρισμό της σφαγής 1,5 εκατομμυρίων Αρμενίων από τον οθωμανικό στρατό στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου ως «γενοκτονίας». Απαντώντας δυναμικά, ο Ερντογάν ανακάλεσε στην Αγκυρα τον πρεσβευτή του και δήλωσε ότι δεν θα τον στείλει πίσω στην Ουάσιγκτον αν η κυβέρνηση Ομπάμα δεν εγγυηθεί ότι η εν λόγω πρόταση δεν θα φτάσει ποτέ στην ολομέλεια του Σώματος.

Το πρόβλημα είναι, βέβαια, πολύ ευρύτερο. Πριν από ένα χρόνο, η αμερικανική Wall Street Journal δημοσίευε άρθρο υπό τον εύγλωττο τίτλο: «Είναι ακόμη η Τουρκία σύμμαχος της Δύσης»; Ακολουθούσε ένας πραγματικός λιβέλλος: «Ο Ερντογάν δηλώνει ότι "ο Αλλάχ θα τιμωρήσει το Ισραήλ" για τον πόλεμο της Γάζας, ο Ερντογάν ανοίγει το περίφημο Μπλε Τζαμί για να προσευχηθεί ο Αχμεντιντεζάντ, ο Ερντογάν λέει στη σύνοδο των Αράβων, στο Χαρτούμ, ότι "η Δύση επικαλείται την τρομοκρατία για να ΜΑΣ πουλήσει όπλα", ο Ερντογάν κλείνει συμφωνίες ενεργειακής συνεργασίας με τη Μόσχα, από την οποία προμηθεύεται το 66% του φυσικού αερίου». Εν ολίγοις, αν έχεις τέτοιους συμμάχους, τι τους θέλεις τους εχθρούς;

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η αυξανόμενη ψυχρότητα μεταξύ Τουρκίας και Αμερικής είναι πραγματικό γεγονός, που τροφοδοτήθηκε κυρίως από τον πόλεμο στο Ιράκ και τη δημιουργία ντε φάκτο ανεξάρτητης κουρδικής οντότητας. Ωστόσο, καμία από τις δύο πλευρές δεν έχει συμφέρον να αφήσει τα πράγματα να εξελιχθούν σε πραγματική ρήξη. Άλλωστε, με το να αποκατά η Τουρκία περισσότερους βαθμούς ελευθερίας έναντι των ΗΠΑ, διευκολύνεται να παίζει τον ρόλο του μεσολαβητή με καθεστώτα που δεν μπορεί, σ' αυτή τη φάση, να ε-

πηρεάσει άμεσα η Ουάσιγκτον - Ιράν, Χαμάς, Σουδάν κ.ά.

Πάντως, στο επίπεδο της κοινής γνώμης, οι αλλαγές είναι όντως θεαματικές. Σύμφωνα με τη Le Monde, μόλις το 35% των Τούρκων θεωρεί το ΝΑΤΟ αναγκαίο για την εθνική ασφάλεια (το 2004 ήταν 53%), ενώ το 43% επιθυμεί να δρα αυτόνομα στη διεθνή σκηνή η χώρα τους και το 65% πιστεύει ότι η Τουρκία δεν θα μπει ποτέ στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Ισλάμ και η Δημοκρατία

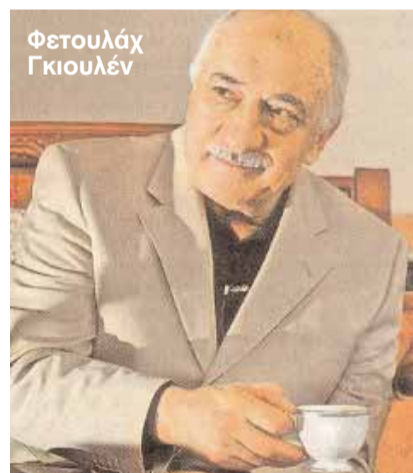
Η άνοδος του ΑΚΡ στην εξουσία, το 2002, σηματοδοτεί την τρίτη και, κατά τα φαινόμενα, ωριμότερη απόπειρα του πολιτικού Ισλάμ να ηγηθεί μιας απόπειρας χειραφέτησης της Τουρκίας από τον κεμαλικό απολυταρχισμό. Καταλυτικό ρόλο έπαιξαν τα αλληπάλληλα, εξοντωτικά «σταθε-

μα πολυπλόκαμη, μισονόμιμη - μισοσυνωμοτική αυτοκρατορία στο στυλ της καθολικής οργάνωσης Opus Dei, η οποία ελέγχει μεγάλο μέρος των τουρκικών μέσων ενημέρωσης και μετέρχεται μεθόδους «εισοδισμού» στο δικαστικό σώμα και την αστυνομία. Μπορεί βέβαια να υποθέσει κανείς ότι χωρίς τη συνδρομή ανθρώπων αυτού του δικτύου σε νευραλγικά κέντρα των διωκτικών αρχών, δεν θα μπορούσαν να στηθούν οι κατηγορίες σε βάρος στρατιωτικών, οι οποίοι διώκονται για συμμετοχή στο συνωμοτικό δίκτυο «Εργκένεκον» και στην επιχείρηση αποσταθεροποίησης «Βαριοπούλα».

Οι κυρίαρχες δυνάμεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν στηρίξει, μέχρι τώρα, σχεδόν ανεπιφύλακτα τον Ερντογάν, αναγνωρίζοντας το ΑΚΡ ως δύναμη εκδημοκρατισμού της Τουρκίας απέναντι στον αυταρχισμό του κεμαλικού κατεστημένου που στέκεται εμπόδιο στην ευρωπαϊκή πορεία της γείτονος. Ωστόσο, οι πιο καχύποπτοι, εντός και εκτός Τουρκίας, μιλούν για κρυφή ισλαμική ατζέντα του Ταγίπ Ερντογάν, υπενθυμίζοντας ότι, προτού αναλάβει την εξουσία, είχε πει σε οπαδούς του ότι η δημοκρατία είναι σαν το τραμ: ανεβαίνεις σ' αυτό για να πας κάπου κι όταν φτάσεις στον προορισμό σου το εγκαταλείπεις!

Η Αριστερά

Είναι ενδιαφέρον ότι ιδιαίτερα επικριτικοί έναντι του Ερντογάν εμφανίζονται, στο εσωτερικό της Τουρκίας, όχι μόνο οι κατεξοχήν εκπρόσωποι του κεμαλικού κατεστημένου, όπως το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα (CHP), αλλά και αριστερές δυνάμεις και προοδευτικοί διανοούμενοι. Αίφνης, το ΚΚ Τουρκίας, που τόσο υπέφερε από το κεμαλικό καθεστώς και τον στρατό, χαρακτήρισε τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις του Ερντογάν με αφορμή την υπόθεση «Εργκένεκον» ως «αστυνομικό πραξικόπημα». Στη σχετική ανακοίνωση αναφέρεται: «Γραφεία εφημερίδων, οργανώσεις και σπίτια λεηλατούνται. Ο ισχυρισμός ότι η επιχείρηση πραγματοποιήθηκε για προστασία της δημοκρατίας και εξάλειψη της απειλής στρατιωτικού πραξικοπήματος, είναι ψέμα. Διαδίδοντας φήμες για στρατιωτικό πραξικόπημα, το ΑΚΡ κάνει το δικό του».

Φετουλάχ Γκιουλέν

ροποιοιτικά προγράμματα» που επέβαλε στη χρεοκοπημένη Τουρκία το ΔΝΤ τη δεκαετία του '90. Ωστόσο, αν και ο χαρισματικός πρώην δήμαρχος Κωνσταντινούπολης, Ρεσέπ Ταγίπ Ερντογάν, εξασφάλισε την υποστήριξη των πληβειακών μαζών στις παραγκυπόλεις των μεγάλων πόλεων, ως πρωθυπουργός της χώρας ακολούθησε μια φιλοεπιχειρηματική γραμμή, εκπροσωπώντας μια θεοσεβούμενη, ανεξάρτητη από το κεμαλικό βαθύ κράτος αστική τάξη με πολύ μεγαλύτερη βιομηχανική ισχύ και πολιτική αυτοπεποίθηση απ' ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν.

Φετουλάχ Γκιουλέν

Εκφραση αυτής της μεταλλαγής αποτελεί το κοινωνικο-θρησκευτικό κίνημα του αυτοεξόριστου στις ΗΠΑ πρώην μίμμη Φετουλάχ Γκιουλέν. Με την υποστήριξη ισχυρών οικονομικών παραγόντων, ο Γκιουλέν δημιούργησε